

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1558. usque ad annum 1560

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 90118588

§. 12. Decreta pro Ecclesiæ disciplina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66800)

Sæcul XVI.
A C 1560.

tre in sanctiori Senatu legantur. IV. Singulis hebdomadibus Senatus cogatur, & quidem primus feria tertia, alter feria sexta, & denique alius feria quinta, in quo de ærarii negotiis agatur. V. Connestabili supremum exercitus Imperium deferatur, Lotharingius vero Cardinalis, ut antea, Regii ærarii curam habeat. Ceterum ad Nobilium petitionem, qua sibi Ecclesias tradi contendebant, nulla facta est mentio, exinde vero Colinius Maris Præfectus haud obscure colligebat, quod ejus factio Catholicis nequaquam numero sit superior.

§. XII.

Decreta pro Ecclesiæ disciplina.

Daniel hist. de France t. 6. p. 251. Recueil general. des affaires. du Clerge de France t. 3. p. 183.

Priusquam comitia solvebantur, nonnulla pro bono Regimine condebantur decreta, quæ Clerum respiciebant, ac omnino necessaria fore credebantur, eorumque primum penitus adversum erat concordato, atque electiones pristino suo usui restituere videbatur; sanciebatur enim, ut Archiepiscopi, atque Episcopi Sede vacante mox eligerentur, & nominarentur, & quidem, Archiepiscopi per Provinciæ Episcopos, & Metropolitanæ Ecclesiæ Capitulum, Episcopi vero per Archiepiscopum: Provinciæ autem Episcopi, necnon Ecclesiæ

Sæcul. XVI.
A.C. 1560.

fiæ Cathedralis Canonici in socios sibi
assumant duodecim Nobiles, qui a Diœ-
cesis Nobilitate feligantur unacum toti-
dem civium Primoribus, qui pariter in
Metropolitanæ, vel Episcopalis urbis Pa-
latio nominentur. Postea hi omnes ad
designatam diem per Sedis vacantis
capitulum, ut supra meminimus, con-
vocati, ac congregati tres Viros ido-
neos, ac dotibus per Sacros Canones,
& Concilia requisitis ornatos, qui sal-
tem trigessimum ætatis suæ annum ex-
pleverint, unanimi suffragio eligant,
electosque Capitulum Regi exhibeat,
ut hic unum ex illis tribus, quemcun-
que voluerit, ad Archiepiscopatum, vel
Episcopatum feligat, & nominet.

In secundo articulo hæc legitur Con-
stitutio: cum Aurelianensium Ordinum
Deputati significarint, ac petierint, ut
imposterum nullæ, prout vocant, Va-
caturæ, seu Annatæ pro obtentis Ar-
chiepiscopatibus, Episcopatibus, Ab-
batiis, aliisque beneficiis Consistoriali-
bus solvantur, hinc unacum Sanctissimi
Domini, ac Patris nostri Papæ Deputa-
tis hac super re maturius agere, ac de-
liberare decrevimus, interea vero ex
Senatus nostri sententiâ, necnon juxta
Sacrarum Synodorum decreta, anti-
qua nostrorum Regum Prædecessorum
statuta, & Curiarum nostrarum edicta

Mm 5

pro-

Sæcul. XVI.
A. C. 1560.

prohibemus, ne deinceps aurum, vel argentum, vel pecuniæ sub prætextu Annatarum, Vacaturæ, vel alterius rei solvantur, vel transmittantur sub quadruplici pœna contra eos, qui præsentem hanc Constitutionem transgredientur. (*)

Articulo tertio decernitur, ut Abbatissæ, & Priorissæ deinceps tempore, quo hæ dignitates vacant, e religiosis suorum Monasteriorum Virginitibus eligantur, ita tamen, ut electæ suo munere non nisi triennio fungantur, quo expleto rursus ad electionem procedatur.

Articulus quartus sequens decretum complectitur: „Admonemus, imo, & „injungimus omnibus Prælatiis, Patro- „nis, & Collatoribus Ordinariis, ut ad „beneficia Ecclesiastica, etiam Parochia- „lia, vel alia, quibus animarum cura „est annexa, Viros honestate morum, „ac scientia claros nominent, nec ullum „Beneficium tanquam devolutum con- „ferant, nisi provifus per Ordinarium „prius declaretur incapax: prohibemus „pariter omnibus nostris Judicibus, ne „ullo pacto admittant provisiones de- „volutionis nomine factas, five Aposto- „licas,

---

(*) Hæc prohibitio fuit sublata per Caro-
lense edictum die 10. Januarii 1562.

„licas, five alias, nisi prius præfata in-
 „habilitas fuerit declarata.,

Sæcul. XVI.
 A.C. 1560.

Quintus Articulus hæc præscribit:
 „Omnes Archiepiscopi, Episcopi, Ab-
 „bates, & Parochi in suis locis resideant,
 „ac eorum quilibet per semetipsum mu-
 „neris sui functiones exerceat, sub pœna
 „privationis reddituum, quos ex suis
 „beneficiis percipere possent: cum vero
 „hodiedum nonnulli vi dispensationis
 „plura possideant beneficia, hinc inter-
 „ea temporis, usquedum aliter hac su-
 „per re decernetur, præcipimus, ut
 „illi, qui in alterutro suorum beneficio-
 „rum, quæ per nostra edicta propriam
 „ipsius Personæ præsentiam, & obsequium
 „postulant, resident, si de eo legitime
 „constiterit, a residendo in ceteris eo-
 „rum beneficiis excusandi sint, ea ta-
 „men lege, ut doctos, probosque, ac
 „morum integritate commendandos sub-
 „rogent Vicarios, eisque portionem
 „ex beneficii redditibus pro honesta eo-
 „rum sustentatione congruis assignent:
 „si vero in hoc defecerint, Archiepi-
 „scopo, vel Episcopo Diœcesano injun-
 „gimus, ut huic rei ipse prospiciat:
 „Insuper stricte nostris Judicibus, ac
 „procuratoribus mandamus, ut auxi-
 „liatrices manus præbeant, nullaque
 „mora temporalis Archiepiscopatum,
 „Abbatiarum, aliorumque beneficio-
 rum

Sæcul. XVI
A. C. 1560

„rum bona occupent post unius Men-
 „sis lapsum, a quo Prælatos ad residen-
 „dum monuerunt, ac interpellarunt:
 „præcipimus etiam, ut beneficiarios ti-
 „tulares ad residendum adstringant, &
 „præsentis decreti intentioni satisficiant.
 „denique iisdem nostris Judicibus,
 „& Procuratoribus injungimus, ut con-
 „tra eos, qui non resident, aut eorum
 „bona occupare neglexerunt, iudicii
 „acta conscribant, eaque quolibet se-
 „meltri ad nostrum secretiorem Sena-
 „tum transmittant, quin propter res
 „occupatas, aut lite pendente vin-
 „dicatas, vel sub earum prætextu
 „quicquam recipere valeant, sub pœna
 „privationis a suo officio,

Articulo sexto præcipitur, ut Archi-
 episcopi, Episcopi, & Archidiaconi
 per seipsos Ecclesias, & suarum Dico-
 cesium Parochias visitent, ac visitatio-
 nis jura, seu exactiones cum tanta mo-
 deratione assignent, ut omnem querendi
 ansam prævertant.

Articulo septimo ita statuitur. In-
 jungimus Prælati, qui vel adversa va-
 letudine, vel gravi senio, vel alia ex
 causa præpediti suis functionibus va-
 care, gregique suo invigilare haud po-
 terunt, Coadjutores, & Vicarios doti-
 bus necessariis ornatos tam pro annun-
 tiando Dei Verbo, quam administrandis
 Sacra-

Sacramentis feligant, & assumant, at-
 que his ob eam curam præfati Præsu-
 les honestam pensionem assignent, ac
 dare obstringantur, si vero in hoc defe-
 cerint, Ministri nostri in hisce locis con-
 stituti hac de re nos certiores facient
 absque ulla dissimulatione, ut postea
 legitime providere valeamus.

Sæcul XVI
 A.C. 1560.

In articulo octavo decernitur, ut in
 qualibet Ecclesia Cathedrali, aut Col-
 legiata aliqua præbenda reservetur pro
 Theologiæ Doctore, cui illa per Archi-
 episcopum, Episcopum, aut Capitulum
 conferatur, hic tamen Doctor concio-
 nari, Verbumque Dei singulis diebus
 Dominicis, ac solemnioribus festis an-
 nuntiare obstringatur: in ceteris vero
 tribus per hebdomadæ vicibus publice
 Sacras literas prælegat, ac Canonici
 hisce lectionibus assistant, imo interesse
 compellantur, sub pœna privationis suo-
 rum reddituum.

Articulus nonus hæc addit: Præ-
 ter præfatam pro Theologo præbendam
 etiam reservetur alia, cujus proventus
 pro sustentatione Magistri assignabuntur,
 hic tamen pueros illius Urbis sine mer-
 cede literis imbuere teneatur, atque a
 loci Episcopo eligatur, ad quam electio-
 nem hic suæ Ecclesiæ Canonicos, Præ-
 fectum, Oppidanos Consules, Consilia-
 rios, sex Urbis Primores convocabit,
 ita

Sæcul. XVI. ita tamen, ut hic Magister consentien-
A.C. 1560. tibus subditis per præfatum Archiepi-
 scopum a suo munere arceri valeat.

Decimo articulo hæc præscribun-
 tur. Mandamus, ut pecuniæ ex Sodali-
 tatibus provenientes iis, quas pro offi-
 cio divino persolvi necesse erat, dedu-
 ctis ad Scholarum usum, necnon ad
 Eleemosynas applicentur, quin in alios
 usus impendi valeant, sub quocunque
 prætextu: insuper sigillatim præcipimus
 nostris Ministris, Præfectis, Consulibus,
 Primoribus, ac urbium, & oppidorum
 Consiliariis, ut quilibet in suo loco huic
 rei invigilet, alias ipsi satisfacere tene-
 buntur.

Articulus Undecimus hunc in mo-
 dum erat conceptus: Omnes Abbates,
 Abbatissæ, Priores, & Priorissæ, si to-
 tius Ordinis capita non sunt, simul etiam
 omnes Canonici, & tam profana Ca-
 pitula, quam Ecclesiæ Cathedrales, &
 Collegiatæ Archiepiscopo, vel Episcopo
 Diocesano subjiciantur, quin ullus ali-
 quo exemptionis privilegio contra visi-
 tandi, vel crimina plectendi jura tutus
 esse valeat, nec quoad id obstant appel-
 lationes, aut quæcunque demum opposi-
 tiones, iisque nullum præjudicium in-
 feratur, si semel ejusmodi causæ cog-
 nitionem evocavimus, atque in sanctiori
 Senatu nostro retinimus: libera ta-
 men

men remaneat Abbatibus, Abbatiffis, Sæcul. XVI.
A.C. 1560.
atque utriusque sexus Prioribus visita-
tio, & consueta correctio suorum Reli-
giosorum, vel Monialium, si quæ culpæ
adversus Regulam ab ipsis commit-
tantur.

Articulus duodecimus hoc comple-
ctitur præceptum: Omnibus, & sin-
gulis Prælatiis prohibemus, ne Sacer-
dotes, qui nullius Diœcesis sunt, ad
suos diœceses admittant, aut illis abs-
que legitima, vel gravi causa literas,
ut vocant dimissoriales, ad Sacros Ordi-
nes promovendis concedant, nec eos
ad Presbyteratum admittant, nisi tri-
gesimum ætatis annum attigerint, (*)
illorumque probitas, morumque integri-
tas, ac sacrarum literarum scientia per-
specta sit, prædiumque profanum, vel
beneficium pro sua sustentatione, vi-
ctuque sufficiens possederint, de cujus
reditibus absque ulla fraude coram Ju-
dice ordinario legitime constare debet,
porro hoc ipsum beneficium quinquaginta
librarum Turonensium valorem
adæquet, idque testatum reddatur sal-
tem per quatuor cives, vel illius incol-
las

(*) Huic decreto Blefensis conventus ar-
ticulus vigesimus nonus ann. 1579. derogat,
atque vigesimum quintum ætatis annum
præscribit,

Sæcul. XVI.
A.C. 1560.

las, qui præfatam pecuniam suppedi-
tare, vel pro ea fidejubere adstrin-
gantur: declaramus etiam, quod tem-
porales hi redditus alienari, aut quibus-
cunque oneribus, vel hypothecis ab eo,
quo hic Presbyter promovebitur, tem-
pore, per totum vitæ suæ cursum gra-
vari non valeant.

Articulo decimo hanc in rem addi-
tur: Archiepiscopus autem, & Epi-
scopus, qui hanc Constitutionem trans-
gredientur, illum, quem ad Presbyte-
ratus Ordinem promoverint, suis sum-
ptibus alere tenebuntur, ac sub poena
privationis suorum reddituum ad id
compellendi sunt, usquedum eidem
beneficio congruo providerint.

In articulo decimo quarto hæc præ-
cipiuntur: Injungimus omnibus Sacer-
dotibus, ut ad suas Diœceses redeant,
exceptis iis, qui quædam beneficia,
aut bona ad sustentationem suo statui
congruam sufficientia habent, aut Ec-
clesiis Cathedralibus, Collegiatis, vel
Parochialibus deserviunt, atque pro iis
assignati sunt. Præcipimus etiam Præ-
latis, ut ceteros ad suas Diœceses re-
cipiant: hisce vero Sacerdotibus injun-
gimus, ut in istis Diœcesibus honeste
vivant, studiis ibidem vacent, atque
ad honestum victum sibi comparandum
honestis quoque exercitationibus sese
impendant.

Arti-

Sæcul. XVI.
A.C. 1560.

Articulo decimo quinto sequens præceptum continebatur. Inhibemus omnibus Prælatiſ, Eccleſiaſticis, & Parochis, ne quicquam pro adminiſtratione Sacramentorum, ſepulturis, aliisque rebus ſacris exigi permittant, nihil obſtantibus, ut obtenditur; laudandis conſuetudinibus, aut communi uſu: relinquimus tamen cujuſcunq; prudentiæ, & arbitrio, ſi ultro, quidcunq; eis bene viſum fuerit, elargiri voluerint. (*)

Decimus ſextus Articulus hæc ſubjungit: Ut vero Parochi absque omni excuſationis obtentu ſuo muneri, ac functionibus ſatisfacere valeant, injungimus Prælatiſ, ut ad beneficiorum unionem, & decimarum, aliorumque reddituum Eccleſiaſticorum diſtributionem juxta Sacrorum Canonum normam procedant.

Decimo ſeptimo Articulo prohibentur Prælati, ne quocunq; modo ſacras ſuorum beneficiorum res locare: minus vero ſuos conductores pro vicariis conſtituere valeant: hinc noſtris Judicibus, ne eodem Vicarios protegant, omnino vetamus, nec minus inhibemus, ne

tem-

(*) Rurſus hic articulus in Bleſenſibus ſomitiis art. 51. fuit correctus.

Sæc. XVI.
A.C. 1560.

temporales suorum beneficiorum reditus extraneis, qui vel civitate donati non sunt, aut intra Franciæ Regnum domicilio non utuntur, aut connubio juncti non sunt, elocent, sub pœna amittendi hosce reditus, qui in harum urbium pauperes distribuuntur.

Articulo decimo octavo ea, quæ sequuntur, adduebantur: Nequaquam Prælati, Ecclesiastici, & officiales literas ut vocant, citatorias expedire, aut Ecclesiasticas censuras infligere poterunt, nisi propter crimina, & scandala publica.

Articulo decimo nono Patribus, & Matribus, Tutoribus, & cognatis prohibetur, ne suis prolibus, aut pupillis in Religiosorum, vel Virginum cœnobiis sacrum Ordinem profiteri permittant, nisi mares vigesimum quintum, fœminæ vero vigesimum ætatis annum attigerint: si qui vero ante præscriptum hoc tempus solemnem ejusmodi sponsonem sese obstrinxissent, tunc poterunt illi de hæreditaria sua portione disponere, eaque ad lineam rectam, vel collateralem devoluta censebitur, vel devolvetur in illius ex cognatis, quem ipsi voluerint, non autem Monasterii commodum, hanc in rem Monasteria ab hoc momento ad successionem, vel testamentam declaramus incapacia, non obstante ejusmodi Professione Religiosa,
aut

aut omni juris, vel contrariæ consuetudinis severitate.

Sæcul. XVI.
A. C. 1560.

Articulus vigesimus hæc complectitur: Mandamus, & præcipimus omnibus Superioribus, ac Ordinum Prælati, ut intra Regnum nostrum, ac nostri imperii ditiones exactæ suorum Monasteriorum emendationi toto studio invigilent, juxta primum Instituti, foundationis, ac Regulæ præscriptum: pariter in quolibet Monasterio ex sumptibus Abbatis, vel Prioris habeatur, atque alatur probus, ac conspicuus quidam Vir, qui ibidem Sacras literas tradat, necnon Novitiorum mores disciplinæ Monasticæ studio imbuat, insuper cuncta a præfatis Reformatoribus præscripta exacte in opus deducantur, quin in eo oppositiones, & appellationes quæcunque obsint.

Articulus vigesimus primus sequenti præcepto circumscribitur; Injungimus nostris Judicibus, & Procuratoribus, ut auctoritate nostra beneficiorum, in quibus nullus suo officio fungitur, reditus occupent, ac de ruinis, & demolitionibus perscribant, atque ad Diocesanum Episcopum totum negotium referant, cui injungimus, ut malo provideat, & ejusmodi foundationes conservare studeat.

Secul. XVI.
A C. 1560.

Pariter articulo vigesimo secundo prohibemus omnibus Judicibus, ut de Beneficiorum possessionibus judicantes nullatenus attendant ad provisiones, quæ jure præventionis, & regressus, vel per gratias, ut vocant, expectativas, aut alias ejusmodi vias fuerunt obtentæ, nec minus flocci habeant dispensationes contra Sacros Canones, & Concilia extortas, sub pœna privationis fuorum Officiorum, ita, ut illi, qui ejusmodi provisiones, aut dispensationes impetrarunt, illis absque nostro consensu uti haud valeant.

Vigesimo tertio articulo hæc statuuntur: Speciatim omnibus nostris Judicibus præcipimus, ut edicta a piæ memoriæ Rege Sancto Ludovico, aliisque nostris Prædecessoribus promulgata contra eos, qui nomen Domini blasphemant, vel varias execrandas blasphemias effutiunt, omnino observent, observarique curent: insuper iisdem omnibus Judicibus, ne quascunque nundinas, & mercatus haberi, vel publicas choreas in diebus Dominicis, festisque solemnibus, aliisque annifectivitatibus fieri permittant, præcipimus, iisque injungimus, ut transgressores puniant.

Articulus vigesimus quartus hæc habet: Prohibemus omnibus Mimis, Histri-

Histrionibus, aliisque ejusdem generis hominibus, ne Divini Officii tempore in Dominicis, & festivis diebus suos ludos exhibeant, vestes Ecclesiasticas induant, aut dissolutos jocos proferant non sine gravi juventutis offensione: porro iis, qui talia fecerint, intentamus carceris pœnam, ac corporis castigationem: inhibemus etiam omnibus nostris Judicibus, ne illis ejusmodi ludos exercere sub præfatis horis permittant.

Sæcul. XVI.
A.C. 1560.

Pariter vigesimo quinto articulo omnibus Cauponibus, Tabernariis, Sphæristeri Custodibus interdiciamus, ne sub iisdem Divini Officii horis cujuscunque conditionis homines excipiant: inhibemus insuper omnibus rusticis, & pagorum, villarum, & vicorum incolis etiam conjugatis, vel rei familiaris curam habentibus, ne in cauponis, & tabernis bibant, vel comedant: cauponibus vero vetamus, ne eos recipiant, sub pœna nostro arbitrio pro prima vice relicta, pro secunda autem vice carceris pœna in eos statuta: ad hæc mandamus omnibus Judicibus, ne quovis pacto hoc statutum violari permittant, sub pœna suspensionis, ac etiam privationis ab officio, si diu rem dissimulaverint, vel nimia conniventia usi fuerint.

Sæcul. XVI.
A.C. 1560.

Vigesimo sexto articulo ita statuitur: Quoniam illi, qui futura vaticinari gestiunt, sua calendaria, & vaticinia in vulgus spargere, atque quandam ex astris prædivinandi artem contra speciale Dei præceptum profiteri præsumunt, quæ tamen res a Principibus Christianis omnino toleranda non est, hinc omnibus Typographis, & Bibliopolis sub carceris, & multæ arbitrariæ pœna inhihemus, ne quædam ejusmodi Calendaria, vel prognostica typis edant, vel vœnum exponant, nisi prius ab Archiepiscopo, vel Episcopo, vel illis, quibus id committetur, fuerint recognita; in illos autem, qui ejusmodi Calendaria adinvenerunt, vel composuerunt, per nostros Judices speciali severitate, ac corporis pœna animadvertatur.

Vigesimal septimus articulus Parochis, Vicariis, aliisque Ecclesiasticis interdicit, ne testamenta, ac postremæ voluntatis dispositiones acceptent, in quibus quædam ipsis vel legata, vel donata fuerunt.

Articulus vigesimus octavus declarat, quod in domesticam omnium personarum Ecclesiasticarum suppellectilem sine discrimine apparitorum manus immitti valeat, exceptis tamen eorum libris, vestibus ordinariis, & necessariis,

riis, necnon ornamentis, quæ ad Eccle- Sæcul. XVI.
A. C. 1560.
sias destinatæ, atque ad earum usum
applicatæ sunt.

In vigesimo nono articulo hæc con-
tinentur. Omnibus Prælatiis, atque
Ecclesiasticis prohibemus, ne præter il-
las arbores, quæ vel tempestatum, vel
ventorum vi dejectæ sunt, alias præal-
tas vendere, vel ex nemoribus excin-
di jubeant, & id absque fraude, sub
pœna amittendæ jurisdictionis profanæ;
quapropter ab hoc tempore omnes ex
densis silvis arbores excindendi, aut
ligna secandi facultates concessas revo-
camus, omnibus cujuscunque conditio-
nis Personis inhibentes, ne nostro, vel
nostrorum rei tormentariæ Officialium
nomine, vel aliorum, qui quodam pri-
vilegio sese munitos esse jactitant, ejus-
modi arbores ab Ecclesiasticis emere
præsumant, sub hac pœna, quod ab
his emptoribus pretium, etiamsi jam
fuisset persolutum, rursus repetatur.

§. XIII.

Exitus Aurelianensis Conventus.

Postquam plura alia edita circa justi- Thuan. l. 26
Popel. l. 7.
tiam, Nobilitatem, ac commer-
cium fuerant condita, tandem Regni
Ordinibus valere jussis, eorum Sessio-
nes ad primam Januarii diem Anni sequen-
tis millesimi quingentesimi sexagesimi

N n 4

primi